

ATBILD EKSPERTS

Vai būvatļauja ir kritērijs PVN piemērošanai?

02. septembris, 2015 / Sabīne Vuškāne, zvērinātu advokātu biroja "SORAINEN" vecākā nodokļu menedžere

http://www.ifinances.lv/lat/atbild_eksperts/nodokli?doc=6455&hl=sorainen&ref=search



Foto: Elīna Kursīte

Ja pakalpojums atbilst [Būvniecības likumam \(BL\)](#), vai ir jābūt obligāti būvatļaujai vai kartei, lai piemērotu īpašo pievienotās vērtības nodokļa (PVN) režīmu? Kādreizējie noteikumi ļāva savā īpašumā rīkoties pēc saviem ieskatiem, ja neskar trešās personas un nesošās konstrukcijas. [Pievienotās vērtības nodokļa likumā \(PVN likums\)](#) noteikts, ka pakalpojumu saņēmējam jāaprēķina nodoklis, bet nav teikts, ka obligāti jābūt būvatļaujai vai kartei. Taču Valsts ieņēmumu dienesta (VID) darbinieki telefoniski uzstāj, ka jābūt obligāti kartei vai būvatļaujai, lai piemērotu īpašo režīmu. Ja nav, tad PVN esot jāpiemēro vispārējā kārtībā.

Atbild Sabīne Vuškāne, zvērinātu advokātu biroja "SORAINEN" vecākā nodokļu menedžere:

Saskaņā ar [PVN likuma](#) 142.panta 1.daju būvniecības pakalpojumi ir būvdarbu veikšana jaunas būves (ēkas, inženierbūves) būvēšanai vai esošās būves vai tās daļas renovācijai, vienkāršotai renovācijai, rekonstrukcijai, vienkāršotai rekonstrukcijai, restaurācijai, konservācijai vai nojaukšanai, kā arī būvniecības pakalpojumu līgumā ietvertā visu veidu projektēšana.

To, kādas atļaujas un kurā gadījumā būvdarbu veikšanai ir nepieciešamas, regulē [BL](#), [Ministru kabineta \(MK\) noteikumi Nr.500 "Vispārīgie būvnoteikumi"](#) un vairāki speciālie būvnoteikumi.

Tomēr ne visiem būvniecību regulējošos normatīvajos aktos noteiktajiem darbiem nepieciešami būvniecības ieceres dokumenti (un attiecīgi atļaujas darbu veikšanai). Piemēram, [MK noteikumu Nr.529 "Ēku būvnoteikumi"](#) 7.punkts paredz, ka būvniecības ieceres dokumenti nav nepieciešami:

- ja ēkā vai telpu grupā tiek īstenots interjera projekts, kas neskar trešās personas, nesošās būvkonstrukcijas un koplietošanas inženiertīklus;
- 1.grupas ēkas vai tās daļas (izņemot publiskās ēkas pilsētās un ciemos) atjaunošanai – ēkas vai tās daļas atjaunošana, nemainot ēkas nolietoto nesošos elementus vai konstrukcijas, neskarot ēkas fasādi un koplietošanas inženiertīklus, veicot funkcionālus vai tehniskus uzlabojumus (vienkāršota atjaunošana);
- 1.grupas ēkas fasādes apdares atjaunošanai, visu logu nomaiņai, fasādes siltināšanai, jumta siltināšanai, jumta ieseguma nomaiņai, pagraba siltināšanai vai lodžiju aizstiklošanai (vienkāršota fasādes atjaunošana), ja ēka nav valsts aizsargājams kultūras piemineklis un atrodas ārpus pilsētām un ciemiem;
- 1., 2. vai 3.grupas ēkas logu nomaiņai, ja tiek ievēroti šo noteikumu 39., 40. vai 41.punktā minētie nosacījumi;
- 2. vai 3.grupas dzīvojamās ēkas lodžiju aizstiklošanai, ja tiek ievēroti šo noteikumu 42.punktā minētie nosacījumi, izņemot valsts aizsargājamās kultūras pieminekļus;
- 1 sezonas vieglas konstrukcijas ēkām bez pamatiem (piemēram, siltumnīcas).

No šiem izņēmumiem skaidrs, ka, izdodot jauno [BL](#) un saistītos būvnoteikumus, likumdevējam nebija vēlmes birokratizēt visu būvniecības procesu līdz sākumiem un par katru no iespējamiem būvdarbiem prasīt iegūt būvatļauju, apliecinājuma karti vai paskaidrojuma rakstu.

Saprotams, ka VID ne ar ko neriskē, atļaujot piemērot apgriezto PVN maksāšanas kārtību tikai tiem būvdarbiem, kuriem kāds no minētajiem dokumentiem ir saņemts. Tomēr ir iespējamas situācijas, kad tiek veikti atļauti būvdarbi arī bez šo atļauju saņemšanas, un VID būtu jāvērtē katra konkrētā situācija.

[PVN likuma](#) 142.panta redakcijā nav noteikts, ka atļauju esamība vai neesamība būtu kritērijs apgrieztās PVN maksāšanas kārtības piemērošanai. Nevērtējot pakalpojumus pēc būtības un uzstājot, ka visos gadījumos, lai piemērotu apgriezto PVN maksāšanas kārtību, nepieciešama kāda no atļaujām (būvatļauja, apliecinājuma karte vai paskaidrojuma raksts), VID nepamatoti sašaurina likuma normu.

Ņemot vērā, ka [PVN likuma](#) 142.pantā minētās kārtības mērķis ir apkarot krāpniecību būvniecības jomā, šāda VID iniciatīva nav saprotama.

Jebkurā gadījumā būtu interesanti noskaidrot arī VID vadības viedokli par šādiem kaut vai telefoniski sniegtiem VID ierēdņu skaidrojumiem ar prasību vienmēr uzrādīt būvatļaujas un apliecinājuma kartes visiem veiktajiem būvdarbiem, lai piemērotu [PVN likuma](#) 142.pantā noteikto kārtību.